

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

з дисципліни

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

*(для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»)*

**Харків
ХНАМГ
2011**

Плани практичних (семінарських) занять з дисципліни «Історія України» (для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Ю. І. Стрілець. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 23 с.

Укладач: Ю. І. Стрілець

Рецензент: М. В. Яцюк

Рекомендовано кафедрою Історії і культурології,
протокол № 2 від № 11 від 08.04.2009 р.

Загальні методичні вказівки

Згідно з програмою Міністерства освіти і науки України з підготовки кваліфікованих фахівців у всіх галузях народного господарства у вищих навчальних закладах є обов'язковою для вивчення історія України.

Вивчення історії України як науки потребує теоретико-методологічного, науково-методичного й організаційно-практичного забезпечення. Концептуальним загально методичним принципом виступає осягнення суті історичного процесу в нашій країні на підвалинах об'єктивності й історизму, духовності й гуманізму. Тісний зв'язок, взаємодія теорії і практики в напрямку реалізації пізнавально-творчої функції історичної теорії і формування у студентів свідомої потреби в оволодінні запропонованим предметом вимагає залучення загальновідомих функцій історії, широкого кола ідей, проблем, уявлень, асоціацій міждисциплінарного характеру.

Головною метою вивчення історії України є надання знань про сутність соціально-політичних процесів, що відбувались у минулому і відбуваються в сучасній Україні, їх об'єктивну обумовленість, взаємозв'язки та взаємозалежності.

Завданням вивчення курсу «Історія України» є прищеплення культури історичного мислення, вироблення вмінь аналізувати й оцінювати явища політичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, зіставляти історичні процеси з епохами, робити аргументовані висновки.

Предметом курсу «Історія України» є історична діяльність і суспільне життя українського народу на різних етапах його існування.

В умовах подальшої гуманізації навчального процесу в Академії кафедра історії і культурології бачить пріоритетним викладання предмета в інноваційному ключі. Механізм осягнення інновацій полягає в реалізації окремих блоків: історія і практика; співвідношення історичного й логічного; основи психології, участь студентів і викладачів у наукових конференціях; діалоговий характер навчання тощо.

Основними формами вивчення курсу історії України є лекції, семінарські заняття, самостійна робота студентів, наукова робота через участь студентів у конференціях.

Лекції охоплюють весь курс історії України. Вони покликані допомогти студентам опанувати головні питання й проблеми тем, полегшити й поглибити їх вивчення за науковою історичною літературою. Лекції мають пізнавальний, цілісний характер і сприяють розвитку історичного мислення в студентів.

Семінарські заняття є формою контролю за самостійною роботою студентів. Водночас вони дають змогу розкрити індивідуальність особистості через підготовку доповідей, розгорнутих бесід, дискусій, круглих столів, рецензування й обговорення рефератів, колоквиумів. Такі активні форми навчання допомагають студенту поглибити й творчо осмислити одержані знання.

Самостійна робота в бібліотеках, Internet дає можливість знайомства з монографіями, документами, альтернативними точками зору різних авторів

на конкретні проблеми. Самостійна робота виховує в студентів самодисципліну, почуття відповідальності, вміння орієнтуватися в розмаїтті думок і підходів, творчо осмислювати одержані знання.

Кращому засвоєнню матеріалу сприяють екскурсії до музеїв Харкова, які проводять викладачі кафедри. Культпоходи до театрів знайомлять студентів з культурним життям нашого міста. Краєзнавчі подорожі, що регулярно організують на кафедрі, сприяють неформальному збагаченню культурно-теоретичними й духовними цінностями студентів і викладачів.

Особливе місце посідають консультації, що проводять викладачі кафедри. Вони спрямовані на допомогу при підготовці до практичних занять, написанні рефератів, підготовці до іспитів.

Найкращі студенти беруть участь у наукових конференціях. Це сприяє поглибленню інтересу до наукових досліджень, вихованню й розвитку культури мови, вмінню й навичкам публічних виступів, участі в дискусіях.

Знання й навички студентів, що виховують при вивченні курсу «Історія України»:

1. володіння інформаційними структурами;
2. вміння здійснювати пізнавальні процеси;
3. відтворення процесів репродуктивного мислення;
4. оволодіння мотиваційними процесами;
5. вміння орієнтуватись у сучасному суспільно-політичному житті;
6. знаходити аналогію сучасних проблем у історичному минулому і пропонувати шляхи їх вирішення;
7. застосовувати набуті знання в спілкуванні, дискусіях, обговоренні питань сучасності;
8. гуманістичні ціннісні орієнтири в житті;
9. знання періодизації, концептуальних проблем історії України, основних термінів і понять, дат і дійових осіб українського державотворення.

Таким чином, виходячи з потреби подолання переважно інформаційного типу викладання курсу історії України, кафедра прагне до максимального широкого використання методів і засобів організації навчального процесу, що забезпечують ефективне керування пізнавальною діяльністю студентів, формування в них високої культури й професіоналізму.

Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Історія України

Змістові модулі (ЗМ): ЗМ 1.1 Українська державність у давні часи:

1. Київська Русь, її піднесення. Втрата політичної єдності Київської Русі й державності;
2. Українські землі в складі іноземних держав (XIV-XVI ст.). Україна в XVI - першій половині XVII ст.;
3. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького, її політичні результати;
4. Україна в другій половині XVII ст. «Руїна»: її соціально-політична суть і наслідки;
5. Гетьманщина в складі Російської імперії. Остаточна ліквідація української державності.

ЗМ 1.2. Історичний аналіз:

6. Капіталістична еволюція України в складі Російської імперії, її особливості (друга половина XIX ст.);
7. Україна на початку XX ст. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр.;
8. Розвиток України в умовах утвердження тоталітарного режиму (1920-1939 рр.);
9. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.);
10. Становище України в повоєнний період (1946-1953 рр.).

ЗМ 1.3. Україна на сучасному етапі:

11. Соціально-економічний розвиток України в умовах «відлиги» та в період загострення кризи радянської системи (1954-1985 рр.);
12. Відродження незалежності України. Суспільно-політичний розвиток України в умовах незалежності.

Програма дисципліни

Вступ

Місце курсу «Історія України» в системі гуманітарних наук. Предмет курсу - вивчення суспільно-політичних і державотворчих процесів на теренах України, а також історичної доцільності в суспільно-політичній та державотворчій сферах. Значення історичної підготовки спеціалістів вищої кваліфікації.

ЗМ 1.1 Українська державність у давні часи

Тема 1. Київська Русь, її піднесення. Втрата політичної єдності Київської Русі й державності

До слов'янські народи на території України.

Проблеми етногенезу східних слов'ян. Східнослов'янські племена в українських землях. Їх суспільний, господарський устрій, традиції і побут. Державотворчі процеси в східних слов'ян у давнину. Про то державні східнослов'янські утворення. Теорії походження України-Русі. Державотворчі чинники в суспільно-політичній еволюції східнослов'янських племен. Виникнення (витоки) Руської держави. Проблеми періодизації давньоруської держави. Діяльність перших київських князів. Розквіт Русі в добі Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Хрещення України-Русі і його значення. Феодальна роздробленість на Русі: причини й наслідки. Розпад єдиної держави східних слов'ян і утворення на її території окремих князівств.

Політичний устрій і особливості політичної культури України-Русі. Система державного управління і її історична трансформація. Соціальна структура. Утворення й розвиток феодальних відносин.

Походження термінів «Русь» і «Україна».

Питання про давньоруську народність у історичній літературі.

Південно-Західна Русь. Піднесення і занепад Галицько-Волинського князівства. Особливості державного устрою. Внутрішня боротьба за владу. Західний вектор зовнішньої політики галицько-волинських князів.

Причини й наслідки втрати української державності. Історичне значення давньоруської держави. Роль України княжої доби в світовій історії.

Тема 2. Українські землі в складі іноземних держав (XIV - XVI ст.). Україна в XVI - першій половині XVII ст.

Ослаблення українських земель. Литовська експансія в українські землі. Кревська унія. Втрата українськими землями своєї автономії. Політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського в XIV-XVI ст. Система політичної влади Великого князівства Литовського.

Західноукраїнські землі під владою Польщі. Люблінська унія і її наслідки. Брестська церковна унія 1596 р. Особливості державної влади в Речі Посполитій. Політика ополячення й окатоличення щодо українців.

Становище православної церкви в Речі Посполитій. Церковні братства. Магдебурзьке право.

Характерні риси суспільної стратифікації українства.

Виникнення українського козацтва: причини й час появи, територія розселення. Запорізька Січ - зародок нової української (козацької) державності. Види українського козацтва.

Тема 3. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького, її політичні результати

Національно-визвольна війна під проводом Б.Хмельницького: причини, характер і рушійні сили війни, її періодизація. Гетьман Б. Хмельницький. Хід військових дій. Політико-правові аспекти створення української козацької держави: вибір типу державності; територія держави Б.Хмельницького; соціальна політика; роль і значення польсько-українських домовленостей (Зборівський і Білоцерківський трактати) в створенні станової держави; характер влади гетьмана. Дипломатія гетьмана Б.Хмельницького. Переяславська рада й «Березневі статті» 1654 року та їх історична оцінка у вітчизняній і зарубіжній літературі.

Тема 4. Україна в другій половині XVII ст. «Руїна»: її соціально - політична суть і наслідки

Наміри Б. Хмельницького розірвати союз з Московією. Політика гетьмана І. Виговського. Обрання Ю. Хмельницького гетьманом України. Наступ Московії на автономні права України. Початок занепаду козацької держави. Руїна: розпад України на Лівобережну і Правобережну; формування промосковських, пропольських, про турецьких таборів в Україні і їхня боротьба за владу.

Тема 5. Гетьманщина в складі Російської імперії. Остаточна ліквідація української державності

Правління гетьмана І. Мазепи: взаємини Гетьманщини й Московії; українсько-шведський союз. Обмеження Петром I автономії України. Трансформація суспільно-політичного ладу Гетьманщини в XVIII ст.: форми українського гетьманату; конституція П. Орлика; особливості територіального й політичного устрою. Політика Російської імперії з обмеження української автономії. Ліквідація української державності.

ЗМ 1.2. Історичний аналіз:

Тема 6. Капіталістична еволюція України в складі Російської імперії, її особливості(друга половина XIX ст.)

Реформи 60-х років у Російській імперії і їхній вплив на Україну.
Процеси розшарування українського селянства.
Українська колонізація Сибіру й Далекого Сходу.

Комерціалізація сільськогосподарського виробництва в Україні. Розвиток промисловості в умовах капіталістичної економіки. Російсько-імперська експлуатація українського економічного потенціалу. Процеси урбанізації в Україні.

Тема 7. Україна на початку ХХ ст. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр.

Заснування українських політичних партій наприкінці ХІХ - початку ХХст. Революційні події 1905-1907 рр. в Україні. Столипінська аграрна реформа. Українці в Першій світовій війні.

Створення Центральної Ради. Її внутрішня і зовнішня політика. Перша українсько-більшовицька війна й Брестський мир 1918 року. Українська Держава гетьмана П.Скоропадського. Проголошення ЗУНР.

Директорія УНР: спроби утвердити українську державність в умовах зовнішньої агресії. Отаманщина.

Українські землі під владою більшовиків у 1918-1921 рр.

Тема 8. Розвиток України в умовах утвердження тоталітарного режиму (1920-1939 рр.)

Встановлення комуністичного політичного режиму в Україні: політичні й економічні перетворення в УРСР; складання й розвиток тоталітарних принципів організації державного й суспільного життя.

Сталінський режим в Україні. Голодомор 1932-1933 років. Політичні репресії. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.

Тема 9. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Початок Другої світової війни. Вхідноукраїнських земель до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Оборонні бої на території України. Військово-політичні процеси в Україні в добу фашистської окупації: фашистський окупаційний режим; національний рух у під німецьких українських територіях; протистояння ОУН - УПА й радянського режиму.

Звільнення України від фашистських загарбників. Підсумки війни й історичні уроки для України.

Тема 10. Становище України в повоєнний період (1946-1953 рр.)

Радянський тоталітарний режим у західноукраїнських землях і підпільно - партизанська боротьба ОУН – УПА.

Відбудова повоєнної економіки. Голод 1946-1947 рр. в Україні. Ідеологічний наступ сталінізму.

ЗМ 1.3. Україна на сучасному етапі

Тема 11. Соціально-економічний розвиток України в умовах «відлиги» та в період загострення кризи радянської системи (1954-1985 рр.);

Соціально-економічний розвиток України в 50-х - 80-х роках в Україні. Суспільно-політичні трансформації радянського режиму: «хрущовська відлига», жовтневий «заколот 1964 року», його наслідки; процеси «перебудови» й українська політична специфіка.

Політична опозиція комуністичному режиму в Україні: «шестидесятники»; дисиденти 70-х - 80-х років.

Тема 12. Відродження незалежності України.

Суспільно-політичний розвиток України в умовах незалежності

Радикалізація національного руху з кінця 80-х - початку 90-х років. Національно-державне відродження українського народу.

Проголошення й розбудова незалежної України: Акт проголошення незалежності й загальноукраїнський референдум 1991 року; формування й специфіка української багатопартійної системи; конституційне забезпечення демократичної політичної системи в країні.

Президентство Л. Кравчука (1991-1994 рр.).

Президентство Л. Кучми (1994-2004 рр.).

«Помаранчева революція» 2004 р. і перемога національно-демократичних сил.

Президентство В. Ющенко (2005-2010 рр.).

Президентство В. Януковича.

Українська діаспора.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Київська Русь, її піднесення. Втрата політичної єдності Київської Русі й державності

1. Східні слов'яни в давнину: суспільна й політична організація.
2. Виникнення Руської держави.
3. Діяльність перших князів Київської держави (Олег, Ігор, Ольга, Святослав).
4. Політичний устрій України-Русі доби Київської держави.
5. Україна-Русь у період правління Володимира Великого, Ярослава Мудрого й Володимира Мономаха.
6. Галицько-Волинська доба української державності.

Самостійна робота

1. Неслов'янські народи на території України в давнину (кіммерійці, скифи, сармати, грецькі міста держави).
2. Теорії етногенезу українців.
3. Суспільний лад Київської держави (I половина IX - I третина XII ст.).
4. Причини хрещення Русі.
5. Хрещення Русі.
6. Теорії походження термінів «Русь» і «Україна».
7. Причини феодальної роздробленості Київської держави.
8. Роль України княжої доби в світовій історії.
9. Монгольська навала.

Тема 2. Українські землі в складі іноземних держав (XIV - XVI ст.). Україна в XVI - першій половині XVII ст.

1. Захоплення українських земель литовськими й польськими феодалами (друга половина XIV ст.).
2. Утворення українського козацтва.
3. Стадії розвитку українського козацтва.
4. Політичні наслідки появи козацтва в Україні.
5. Виникнення Запорозької Січі.
6. Адміністративний і територіальний поділи Запорозької Січі.
7. Види українського козацтва.
8. Боротьба українського козацтва проти турецько-татарських нападів (кінець XVI - поч. XVII ст.).

Самостійна робота

1. *Кревська Унія.*
2. *Українські землі після Кревської унії.*
3. *«Велике княжіння Руське» й остаточна втрата українськими землями удільності.*
4. *Люблінська унія.*
5. *Брестська церковна унія.*

Тема 3. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького, її політичні результати

1. Причини національно - визвольної війни під проводом Б. Хмельницького, перемоги 1648-1649 рр.
2. Створення української козацької держави (середина XVII ст.).
3. Переяславська угода й Березневі статті Б.Хмельницького.

Самостійна робота

1. *Козацько-селянські повстання в Речі Посполитій (друга пол. XVI – перша пол. XVII ст.).*
2. *Зовнішня політика гетьмана Б. Хмельницького.*
3. *Соратники Б. Хмельницького.*

Тема 4. Україна в другій половині XVII ст. «Руїна»: її соціально - політична суть і наслідки

1. Події в Україні в 1654 – 1657 рр.
2. Гетьманство І. Виговського.
3. Перше гетьманство Ю. Хмельницького й початок «Руїни».
4. Боротьба пропольських, промосковських, про турецьких таборів в Україні (друга пол. XVII ст.).

Самостійна робота

1. *Перемога гетьмана І. Виговського над Московією в битві під Конотопом 1658 р.*
2. *Церковне життя й підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату.*
3. *Розвиток Слобідської України в другій половині XVII ст.*

Тема 5. Гетьманщина в складі Російської імперії. Остаточна ліквідація української державності

1. Політика гетьмана Івана Мазепи.
2. Конституція Пилипа Орлика. Обмеження російським самодержавством української державності.
3. Українська держава 1722-1764 рр.
4. Ліквідація російським самодержавством української державності.
5. Політичні наслідки втрати Україною державності наприкінці XVIII ст.

Самостійна робота

1. *Українсько-шведський союз 1708 р.*
2. *Батуринська трагедія.*
3. *Гетьман П. Полуботок.*
4. *Гетьман К. Розумовський.*

Тема 6. Капіталістична еволюція України в складі Російської імперії, її особливості (друга половина XIX ст. –поч. XX ст.)

1. Реформи 60-х років у Російській імперії і їхній вплив на Україну.
2. Революційний і національний рух в Україні після відміни кріпосного права.
3. Революція 1905 – 1907 рр.
4. Політична реакція. Посилення національного гноблення.
5. Аграрна реформа П.Столипіна.

Самостійна робота

1. *Українська колонізація Сибіру й Далекого Сходу.*
2. *Процеси урбанізації в Україні.*
3. *Національні меншини в Україні.*

Тема 7. Україна на початку XX ст. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр.

1. Періодизація і причини Української революції 1917-1920 рр.
2. Внутрішня і зовнішня політика Української Центральної Ради.

3. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського 1918 року.
4. Проголошення ЗУНР.
5. Доба Директорії УНР.

Самостійна робота

1. Заснування українських політичних партій наприкінці XIX – початку XX ст.
2. Українці в Першій світовій війні.
3. *Отаманичина.*

Тема 8. Розвиток України в умовах утвердження тоталітарного режиму (1920-1939 рр.)

1. Встановлення комуністичного політичного режиму в Україні в 20 - 30- х роках XX ст.: соціально-економічні перетворення (НЕП, індустріалізація, насильницька колективізація).
2. Складання й розвиток тоталітарних принципів організації державного й суспільного життя в УРСР 20-30-х рр. XX ст. (політика українізації, голодомор 1932-1933 рр., сталінські репресії).

Самостійна робота

1. *Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.*
2. *Харків - столиця УРСР.*
3. *«Хвильовизм», «Шумськізм», «Волобуєвщина» - трагедія українського націонал-комунізму.*

Тема 9. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

1. Початок Другої світової війни. Вхідно - українських земель до складу УРСР.
2. Україна в планах Гітлера.
3. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України.
4. Фашистський окупаційний режим в українських землях. Комуністичний і національний визвольні рухи в Україні.
5. Визволення України від фашистських загарбників.

Самостійна робота

1. *Радянсько-нацистський пакт 1939р.: історичні оцінки.*
2. *ОУН і фашистська Німеччина.*
3. *Колабораціонізм в Україні: причини появи й наслідки.*

Тема 10. Становище України в повоєнний період (1946-1953 рр.)

1. Радянський тоталітарний режим у західно - українських землях і підпільно-партизанська боротьба ОУН - УПА.
2. Відбудова повоєнної економіки.
3. Голод 1946-1947 рр. в Україні.
4. Ідеологічний наступ сталінізму.

Самостійна робота

1. *Ліквідація греко-католицької церкви в Західній Україні.*
2. *Відбудова Харкова в повоєнні роки.*
3. *Україна - одна з країн-засновниць ООН.*

Тема 11. Соціально-економічний розвиток України в умовах «відлиги» та в період загострення кризи радянської системи (1954-1985 рр.);

1. Соціально-економічний розвиток України в 50-х - 80-х роках в Україні.
2. Суспільно-політичні трансформації радянського режиму: «хрущовська відлига».
3. Жовтневий «заколот 1964 року», його наслідки; процеси «перебудови» й українська політична специфіка.
4. Політична опозиція комуністичному режиму в Україні: «шестидесятники».

Самостійна робота

1. *Національне питання в Україні на тлі політики десталінізації.*
2. *Опозиціонери 70-х - 80-х років.*
3. *П. Шелест і В. Щербицький: два підходи в українській політиці.*

Тема 12. Відродження незалежності України. Суспільно - політичний розвиток України в умовах незалежності

1. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х-1991 рр.).
2. Проголошення й розбудова незалежної України (президентство Л. Кравчука).

3. Президентство Л. Кучми (1994-2004 рр.).
4. Президентство В. Ющенко (2005-2010 рр.).
5. Президентство В. Януковича.

Самостійна робота

1. *Українська діаспора.*
2. *Українська національно-державна символіка.*
3. *«Помаранчева революція» 2004 р.*
4. *Економічний розвиток України в перше десятиріччя незалежності.*
5. *Партійно-політичне життя на сучасному етапі.*

Екзаменаційні питання

1. Праслов'яни.
2. Неслов'янські народи на території України в давнину (кіммерійці, скіфи, сармати, грецькі міста держави).
3. Теорії етногенезу українців.
4. Зародження й еволюція проукраїнських племен.
5. Східні слов'яни в давнину: суспільна й політична організація.
6. Теорії заснування Київської держави.
7. Виникнення Руської держави.
8. Діяльність перших князів Київської держави (Олег, Ігор, Ольга, Святослав).
9. Політичний устрій України-Русі доби Київської держави.
10. Періодизація Київської Русі.
11. Суспільний лад Київської держави (I половина IX - I третина XII ст.).
12. Причини хрещення Русі.
13. Хрещення Русі.
14. Розквіт Русі в добі Володимира Великого.
15. Значення хрещення Русі.
16. Україна-Русь у період правління Ярослава Мудрого.
17. Теорії походження термінів «Русь» і «Україна».
18. Причини феодальної роздробленості Київської держави.

19. Доба Володимира Мономаха в історії України.
20. Україна-Русь у період феодальної роздробленості.
21. Історичні погляди щодо правонаступництва історичних надбань Київської держави.
22. Галицько-Волинська доба української державності.
23. Боротьба з монголо-татарською навалою.
24. Захоплення українських земель литовськими й польськими феодалами (друга половина XIV ст.).
25. Кревська унія.
26. Українські землі після Кревської унії.
27. «Велике княжіння Руське» й остаточна втрата українськими землями удільності.
28. Причини укладання Люблінської унії.
29. Люблінська унія.
30. Брестська церковна унія.
31. Органи державної влади ВКЛ.
32. Система державної влади Речі Посполитої.
33. Система органів управління в українських землях литовсько - польської доби (середина XIV - перша половина XVII ст.).
34. Утворення українського козацтва.
35. Стадії розвитку українського козацтва.
36. Політичні наслідки появи козацтва в Україні.
37. Виникнення Запорозької Січі.
38. Адміністративний і територіальний поділи Запорозької Січі.
39. Види українського козацтва.
40. Боротьба українського козацтва проти турецько-татарських нападів (кінець XVI - поч. XVII ст.).
41. Козацько-селянські повстання в Речі Посполитій (друга пол. XVI - перша пол. XVII ст.).
42. Національно-визвольна війна під проводом Б. Хмельницького.

- 43.Переяславська угода й Березневі статті Б. Хмельницького.
- 44.Створення української козацької держави (середина XVII ст.).
- 45.Руїна.
- 46.Боротьба пропольських, промосковських, про турецьких таборів в Україні (друга пол. XVII ст.).
- 47.Політика гетьмана Івана Мазепи.
- 48.Конституція Пилипа Орлика. Обмеження російським самодержавством української державності.
- 49.Українська держава 1722-1764 рр.
- 50.Ліквідація російським самодержавством української державності.
- 51.Політичні наслідки втрати Україною державності наприкінці XVIII ст.
- 52.Реформи 60-х років XIX ст. у Російській імперії і їхній вплив на Україну.
- 53.Процеси розшарування українського селянства в пореформений період (XIX ст.).
- 54.Комерціалізація сільськогосподарського виробництва в Україні в другій половині XIX ст.
- 55.Розвиток промисловості в умовах капіталістичної економіки в другій половині XIX ст.
- 56.Російсько-імперська експлуатація українського економічного потенціалу в другій половині XIX ст.
- 57.Українська колонізація Сибіру й Далекого Сходу в другій половині XIX ст.
- 58.Процеси урбанізації в Україні в другій половині XIX ст.
- 59.Виникнення українських політичних партій наприкінці XIX - поч. XX ст.
- 60.Революційні події 1905-1907 рр. в Україні.
- 61.Столипінська аграрна реформа в Україні.
- 62.Українці в Першій світовій війні.
- 63.Періодизація й причини Української революції 1917-1920 рр.

64. Суспільно-політична ситуація в Україні після другої буржуазно - демократичної революції в Росії.
65. Внутрішня і зовнішня політика Української Центральної Ради.
Українська Держава гетьмана П. Скоропадського 1918 р.
66. Проголошення ЗУНР.
67. Доба Директорії УНР.
68. Українські землі під владою більшовиків 1918-1921 рр.
69. Отаманщина.
70. Встановлення комуністичного політичного режиму в Україні в 20-30-рр. XX ст.: соціально-економічні перетворення.
71. Складання й розвиток тоталітарних принципів організації державного й суспільного життя в УРСР 20 - 30-х рр. XX ст.
72. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.
73. Початок Другої світової війни. Вхідження західноукраїнських земель до складу УРСР.
74. Україна в планах Гітлера.
75. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України.
76. Фашистський окупаційний режим в українських землях. Комуністичний і національний визвольні рухи в Україні.
77. Визволення України від фашистських загарбників.
78. Радянський тоталітарний режим у західно - українських землях у повоєнні роки.
79. Відбудова повоєнної економіки.
80. Голод 1946-1947 рр. в Україні.
81. Ідеологічний наступ сталінізму в повоєнні роки.
82. Соціально-економічний розвиток України в 50-х - 80-х роках в Україні.
83. Суспільно-політичні трансформації радянського режиму: «хрущовська відлига».

84. Жовтневий «заколот 1964 року», його наслідки; процеси «перебудови» й українська політична специфіка.
85. Політична опозиція комуністичному режиму в Україні: «шестидесятники».
86. Україна на шляху до незалежності (середина 80-х-1991 рр.).
87. Проголошення й розбудова незалежної України (президентство Л. Кравчука).
88. Президентство Л. Кучми (1994-2004 рр.).
89. «Помаранчева революція» 2004 р. Президентство В. Ющенко (2005 – 2010 рр.)
90. Партійно-політичне життя на сучасному етапі.

Список рекомендованих джерел

1. Алексєєв Ю.М., Кульчицький С.В., Слюсаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох. - К., 2000.
2. Бойко О. Історія України. - К., 2002.
3. Горєлов М., Моця О. Цивілізаційна історія України. - К., 2005.
4. Горобець В., Чухліб Т. Незнайома Клію. - К., 2002.
5. Горобець В., Чухліб Т. Незнайома Клію. - К., 2004.
6. Греченко В. А. Історія України (короткий нарис). - Харків, 1996.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України. - К., 1992.
8. Грушевський М. Історія України-Русі: В 11т., 12 кн. - К., 1991-1995.
10. Дорошенко Д. Нарис історії України: У 2 т. Львів, 1991.
11. Ефименко О. Історія України та її народу. - К., 1992.
12. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. - Львів, 1996.
13. Каляндрук Т. Загадки козацьких характерників. - Львів, 2006.
14. Лановик Б. Історія України. Навчальний посібник. - К., 2001.
15. Литвин В. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять. - К., 2006.
16. Магочій П. Історія України. - К., 2007.
17. Малик Я., Чуприна В. Історія української державності. - Львів, 1995.
18. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ століття. - К., 1993.
19. Політична історія України / Під ред. проф. Танцюри В.І. - К., 2002.
20. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. - К., 1992.
21. Рибалка І.К. Історія України: Ч. I - II. - Харків, 1995-1997.
22. Світлична В. Історія України. - К., 2005.
23. Семененко В.І. Історія України. - Харків, 2000.
24. Семененко В.І. Історія України. - Харків, 2007.
25. Слабошпицький М. З голосу нашої Клію. - К., 2000.
26. Субтельний О. Україна: історія. - К., 1994.
27. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та раньо модерної України. - К., 2005.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

НАЗВА	АДРЕСА	ОПИС
Інститут історії України НАНУ	http://history.ora.ua	Журнали, альманахи, збірники й монографії, видані інститутом: Український історичний журнал; Соціум; Проблеми історії України: факти, судження, пошуки; Україна в Центральній-Східній Європі; УТНЕНІСА; Проблеми історії України ХІХ - початку ХХ ст. Укр.
Українська історична бібліотека	http://ukrhistory.narod.ru	П. Толочко, Н. Яковенко, А. Капеллер, В. Липинський, М. Драгоманов та ін. Укр.
Козацтво ХV-ХХІ ст.	http://cossackdom.com/	Документи, статті, монографії, рецензії, огляди, мапи, ілюстрації, бібліографія з історії. Укр., рос., англ.
Українські сторінки - історія національного руху України	http://ukrstor.com/	Наукові розвідки й документи. Історія окремих напрямків і регіонів національного руху України. Більше 40 діячів, пов'язаних з українським національним рухом - їх роботи та роботи про них. Історичні карти, бібліографія, посилання та ін.
Історія України	http://historyua.narod.ru/	Присвячено історії процесів денационалізації в Україні та українському національно-визвольному руху. Хронологічні таблиці, документи
Історія України	http://unitest.com/uahistory / http://uahistory.kiev.ua/	Михайло Грушевський, Ілюстрована Історія України, Орест Субтельний, Наталія Полонська-Василенко, СЕРІЯ книг "Реабілітовані історією"
Галицька Україна	http://halychyna.ukrbiz.net/	Інформація етнографічного та історичного характеру про Галичину. Історичні карти, відомості про історичних особистостей, фольклор, місцеві діалекти, її зв'язок з іншими українськими землями і т. ін.
Помаранчева хвиля	http://www.orange-wave.narod.ru/	Присвячено історії Помаранчевої революції в Україні в листопаді-грудні 2004 р. Переважно фотоматеріали
Українська історія	http://www.ua-history.narod.ru/	Книги, статті, документи, карти з історії України. В. Антонович, О. Апанович, М. Костомаров, А. Кюстін
Українська історія	http://ua-history.narod.ru/	Книги, статті, документи: Антонович Володимир. Про козацькі часи на Україні; Апанович Олена. Українсько-російський договір 1654 року; Костомаров Микола. Книга буття українського народу; Кюстін Адольф. Росія в 1839 році та ін.

Історія України	http://uahistory.narod.ru/	Короткий огляд історії України по періодах з найдавніших часів до ХХ ст.
Голодомор 1932-1933 років в Україні	http://www.human-culture.com/history/	Коротко розповідається про причини, хід і наслідки голодомору 1932-1933 рр. в Україні
Уроки історії: голодомор 1932-1933 рр	http://golodomor.org.ua/	Створений за підтримки Міжнародного фонду «Україна 3000». Добірка матеріалів про Голодомор 1932-1933 років в Україні – статті, документи й фото архів. Свідчення. Музеї. Пам'ятники. Посилання.
Голодомор в Україні 1932-1933 рр.	http://golodomor.ukrinform.com/	Добірка матеріалів про Голодомор 1932-1933 років в Україні – статті й фотоархів. Посилання.
Голод в Україні	http://historywiz.com/ukrainefamine.ht	Мультимедійний посібник «Голод в Україні: геноцид». Фото.
Нариси історії України	http://history.franko.lviv.ua/	Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст.; Грицак Я. Формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст.; Довідник з історії України. В 3 т (в форматі PDF).
ОУН-УПА: легенда спротиву	http://oun-upa.org.ua/ http://oun-upa.onestop./	Основна література з історії ОУН-УПА: монографії, статті, джерела, фотоматеріали та ін.
Історія дивізії «Галичина»	http://ssgalicia.onestop.net	Статті з історії українського націоналізму
Історія українських збройних сил	http://ukrarmy.kiev.ua/ http://koza.kiev.ua/	Нарис історії української армії від давніх часів до сьогодення. Книги, статті, документи.
Українська армія	http://uarmy.ms.km.ua/	«Військово-історичний альманах», Центральний музей збройних сил України та ін.
Віртуальний музей ГУЛАГ(у)	http://www.gulag-museum.org.ua/	Фотоматеріали з історії ГУЛАГ(у). На 14.01.2006 на сайті представлено 320 експонатів (1058 зображень)
Битва за Дніпро. Звільнення Києва	http://bitva-za-dnepr.narod.ru/	На сайті містяться документальні фотографії та подробиці бойових дій, біографія маршалів і героїв Радянського Союзу, докладні карти бойових дій і т. ін., рос.
Князі, гетьмани, митрополити, президенти й науковці	http://www.geocities.com/prysjan/in_40.html	Список правителів України (князі, гетьмани, митрополити, члени урядів) у VI-на поч. ХХ ст.

ЗМІСТ

	Стор.
Загальні методичні вказівки.....	3
Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
Програма дисципліни.....	5
Плани семінарських занять.....	10
Екзаменаційні питання.....	15
Список рекомендованих джерел.....	20
Інтернет-ресурси з історії України.....	21

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Плани практичних (семінарських) занять

з дисципліни

«Історія України»

(для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»)

Укладач: **Стрілець Юрій Іванович**

Відповідальний за випуск: *О. Л. Рябченко*

Редактор: *З. М. Москаленко*

Комп'ютерне верстання: *К. А. Алексанян*

План 2010, поз. 229 М

Підп. до друку 15.02.2011 р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум.-друк. арк. 1,4

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.